

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 103/08-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 6. marca 2008 predbežne prerokoval sťažnosť M. Š., P., t. č. vo výkone trestu H., a V. Š., N., t. č. vo výkone trestu H., zastúpených advokátom JUDr. J. G., B., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a v čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd, práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a porušenia čl. 7 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 To 38/2005 z 24. januára 2008 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť M. Š. a V. Š. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. februára 2008 doručená sťažnosť M. Š., P., t. č. vo výkone trestu H., a V. Š., N., t. č. vo výkone trestu H. (ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietali porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej

republiky (ďalej len „ústava“) a v čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“), práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a porušenia čl. 7 ods. 5 ústavy rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 2 To 38/2005 z 24. januára 2008.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovatelia boli rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 1 T 15/2000 z 2. februára 2005 uznaní vinnými zo spáchania trestného činu lúpeže podľa § 234 ods. 1, ods. 2 písm. a) a ods. 3 zákona č. 140/1961 Zb. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“), za čo boli podľa § 234 ods. 3 Trestného zákona odsúdení každý samostatne na trest odňatia slobody v trvaní 10 rokov so zaradením do II. nápravno výchovnej skupiny podľa § 39a ods. 3 Trestného zákona. Proti tomuto rozhodnutiu podali sťažovatelia odvolanie, na základe ktorého najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 2 To 38/2005 z 24. januára 2008 zrušil rozsudok krajského súdu podľa § 258 ods. 1 písm. d) zákona č. 141/1961 Zb. o trestnom konaní súdom (trestný poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) a podľa § 259 ods. 3 Trestného poriadku sám rozhodol tak, že sťažovateľov uznal vinnými zo spáchania trestného činu lúpeže podľa § 234 ods. 1, ods. 2 písm. a) a b) Trestného zákona, za čo ich odsúdil podľa § 234 ods. 2 na trest odňatia slobody v trvaní 6 rokov každý so zaradením do I. nápravno výchovnej skupiny podľa § 39a ods. 3 Trestného zákona. K vyhláseniu rozsudku najvyššieho súdu došlo na verejnom zasadnutí konanom 24. januára 2008 za prítomnosti sťažovateľov a ich obhajcov. K doručeniu jeho písomného vyhotovenia sťažovateľom a ich obhajcom do podania sťažnosti ústavnému súdu nedošlo.

Podľa názoru sťažovateľov v ich trestnej veci došlo k porušeniu ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny), resp. práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote (čl. 6 ods. 1 dohovoru) tým, že trestné konanie vedené proti ich osobám trvalo neprimerane dlhú dobu, keď k prvostupňovému rozhodnutiu došlo až po takmer 12-tich rokoch a k rozhodnutiu odvolacieho súdu až po 14 rokoch a 7 mesiacoch od začatia trestného stíhania.

Sťažovatelia v sťažnosti okrem iného uviedli: „Za dôležité považujeme uviesť skutočnosti v chronológii z pohľadu času. Vyšetrovatel' PZ ustálil čas spáchania trestného činu, ktorý nám je kladený za vinu na deň 09. 04. 1990. Trestné stíhanie voči nám začalo 17. 06. 1993. Pre úplnosť podotýkame, že od 17. 06. 1993 do 17. 04. 1995 sme boli vo väzbe, teda po dobu takmer 22 mesiacov (...). Obžalobu podal Krajský prokurátor v Banskej Bystrici č. k. 2 Kv 380/93-780 dňa 22. 03. 2000. K prvému rozhodnutiu súdu došlo vynesением rozsudku Krajského súdu v Trenčíne sp. zn. 1 T 15/00-3411 až dňa 02. 02. 2005. Prakticky k prvému rozhodnutiu súdu došlo až po takmer 12 rokoch a k rozhodnutiu odvolacieho súdu po 14 rokoch a 7 mesiacoch od nášho začatia trestného stíhania. (...).

Chceme uviesť, že uplynul čas, ktorým bola prekročená lehota, ktorú je možno považovať za primeranú na prejednanie v našej trestnej veci. Vec nebola skutkovo zložitá, pričom my sťažovatelia ako obžalovaní sme nedali príčinu, či už v prípravnom konaní, alebo v súdnom konaní k priet'ahom. (...)

Trestné stíhanie podľa § 11 ods. 1 písm. h) Tr. por. v znení účinnom do 01. 01. 2006, je neprípustné a ak už bolo začaté, nemožno v ňom pokračovať a musí byť zastavené, ak tak ustanovuje vyhlásená medzinárodná zmluva, ktorou je SR viazaná. Ako vyplýva z vyššie uvedeného k inkriminovanému skutku malo dôjsť 09. 04. 1990 a trestné stíhanie voči našim osobám začalo 17. 06. 1993 Uznesením Krajského úradu vyšetrovania PZ SR (...), ČVS: VP-382/10-93. Z obsahu spisu je evidentné že po vypočutí množstva svedkov v prípravnom konaní boli doložené všetky písomnosti potrebné pre riadny postup orgánov činných v trestnom konaní avšak prípravné konanie od začatia trestného stíhania napriek tomu trvalo 6 rokov a 9 mesiacov, k prvému odsudzujúcemu rozsudku od došlo od podania obžaloby po 4 rokoch a 11 mesiacoch, k rozhodnutiu odvolacieho súdu došlo v dôsledku podaného opravného prostriedku nami sťažovateľmi takmer po 3 rokoch, celkom teda od začatia trestného stíhania voči nám sťažovateľom až do konečného rozhodnutie odvolacím súdom došlo po 14 rokoch a 7 mesiacoch. V odvolacom konaní sme prostredníctvom obhajcu žiadali skúmať otázku, či do úvahy neprichádza zastavenie trestného stíhania jednoducho pre to, že naša vec nebola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom, prípadne či nie sme obeťami celého procesu a nepripadá v úvahu aj výrazné mimoriadne zníženie trestu odňatia slobody (§ 40 Tr. zák. platného do 1. 1. 2006) avšak bezvýsledne. Je nepochybné totiž, že orgány činné v trestnom

konaní porušili právo v tomto konaní nás obžalovaných na prejednanie našej veci v primeranej lehote, ktorá okolnosť oprávňovala súd aplikovať ustanovenie § 40 ods. 1 Tr. zák. (...)“

Sťažovatelia navrhli, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1) Rozsudkom Najvyššieho súdu SR v Bratislave sp. zn. 2 To 38/2005 zo dňa 24. 01. 2008 došlo k porušeniu základných ľudských práv a slobôd sťažovateľov vyplývajúcich z čl. 48 ods. 2 a čl. 7 ods. 5 Ústavy SR ako aj Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd čl. 6 ods. 1 a Listiny základných práv a slobôd čl. 38 ods. 2.

2) Ústavný súd SR zrušuje rozhodnutie Najvyššieho súdu SR v Bratislave sp. zn. 2 To 38/2005 zo dňa 24. 01. 2008 a prikazuje, aby M. Š. a V. Š. boli neodkladne prepustení z výkonu trestu odňatia slobody na slobodu.

3) Najvyšší súd SR v Bratislave je povinný uhradiť M. Š. trovy konania v sume 7.939,- Sk (...) do dvoch mesiacov od doručenia tohto nálezu na účet jeho právneho zástupcu JUDr. J. G., B.“

Sťažovatelia zároveň navrhli, aby ústavný súd *„rozhodol o dočasnom opatrení uloženému orgánu, ktorý porušil základné práva a slobody sťažovateľov – Najvyššiemu súdu SR v Bratislave, aby do rozhodnutia Ústavného súdu nálezom tento súd bezodkladne prepustil odsúdených M. Š. a V. Š. na slobodu“.*

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Zjavná neopodstatnenosť sťažnosti namietajúcej porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a v čl. 38 ods. 2 listiny (v rovnakom rozsahu sa vzťahuje aj na právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) môže vyplývať aj z toho, že porušenie uvedeného práva sa namieta v takom konaní pred všeobecným súdom, v ktorom už tento súd meritórne rozhodol pred podaním sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy (II. ÚS 184/06).

Podľa čl. 7 ods. 5 ústavy medzinárodné zmluvy o ľudských právach a základných slobodách, medzinárodné zmluvy, na ktorých vykonanie nie je potrebný zákon, a medzinárodné zmluvy, ktoré priamo zakladajú práva alebo povinnosti fyzických osôb alebo právnických osôb a ktoré boli ratifikované a vyhlásené spôsobom ustanoveným zákonom, majú prednosť pred zákonmi.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Podľa čl. 38 ods. 2 listiny každý má právo, aby jeho vec bola prerokovaná verejne, bez zbytočných prietáhov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

V prvom rade je potrebné poznamenať, že podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom sťažovateľov, ktorí sú v tomto prípade zastúpení kvalifikovaným právnym zástupcom. Preto v danej veci ústavný súd rozhodoval o porušení tých práv, vyslovenia porušenia ktorých sa sťažovatelia domáhajú v návrhu na rozhodnutie, t. j. v petite sťažnosti (v tomto prípade porušenie základného práva zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a v čl. 38 ods. 2 listiny a práva zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru). Viazanosť petitom ohraničuje prieskumnú právomoc ústavného súdu aj vo vzťahu k orgánu verejnej moci, ktorý mal porušiť základné práva alebo slobody (najvyšší súd) a k jeho konaniu (rozsudok sp. zn. 2 To 38/2005 z 24. januára 2008).

Predmetom konania pred ústavným súdom je preto posúdenie, či najvyšší súd rozsudkom sp. zn. 2 To 38/2005 z 24. januára 2008 porušil základné právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy a v čl. 38 ods. 2 listiny a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu podstatou, účelom a cieľom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov (podobne aj práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote) je odstránenie stavu právnej neistoty (napr. I. ÚS 41/02). Tento účel spravidla nie je možné dosiahnuť po právoplatnom skončení napadnutého konania. Ústavný súd preto poskytuje ochranu tomuto základnému právu len vtedy, ak bola na ústavnom súde uplatnená v čase, keď namietané porušenie označeného práva ešte trvalo

(napr. I. ÚS 22/01, I. ÚS 77/02, I. ÚS 116/02). Ak v čase, keď bola sťažnosť doručená ústavnému súdu, už nedochádza k namietanému porušovaniu označeného práva, ústavný súd sťažnosť odmietne ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde) bez ohľadu na to, z akých dôvodov skončilo toto porušovanie (II. ÚS 139/02).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že k vyhláseniu rozsudku najvyššieho súdu došlo na verejnom zasadnutí konanom 24. januára 2008 za prítomnosti sťažovateľov a ich obhajcov.

Sťažovatelia namietali prietahy v konaní najvyššieho súdu, ktorý v okamihu podania sťažnosti ústavnému súdu už o veci samej nekonal, t. j. meritórne právoplatne rozhodol skôr, ako sťažovatelia podali sťažnosť ústavnému súdu. Z toho vyplýva, že najvyšší súd v čase podania sťažnosti už nemohol žiadnym ústavne relevantným spôsobom ovplyvniť priebeh konania, prípadne prietahy v ňom, a teda nemohol ani porušovať sťažovateľmi označené práva.

Na základe uvedeného ústavný súd v súlade so svojou judikatúrou (podobne IV. ÚS 219/03, II. ÚS 197/04) sťažnosť odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Navyše je potrebné uviesť, že sťažnosť je zjavne neopodstatnená aj z toho dôvodu, že podľa § 20 ods. 3 zákona o ústavnom súde je ústavný súd viazaný návrhom sťažovateľov, ktorí sú v tomto prípade zastúpení kvalifikovaným právnym zástupcom, a v sťažnosti pred ústavným súdom nenamietali postup najvyššieho súdu, ale jeho rozsudok. K porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, ako aj k porušeniu práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote by mohlo dôjsť len v dôsledku nečinnosti alebo nesprávnej činnosti najvyššieho súdu, t. j. jeho postupom, rozhodne však k ich porušeniu nemôže dôjsť samotným rozsudkom všeobecného súdu (obdobne napr. III. ÚS 143/05, II. ÚS 104/07).

Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti ako celku ústavný súd o ďalších nárokoch a požiadavkách sťažovateľov nerozhodoval.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. marca 2008